

Ο ενιαίος χώρος πληρωμών σε ευρώ

GERARD HARTSINK

Πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Πληρωμών

Κύριε Πρόεδρε, Κυρίες και Κύριοι,

Θα ήθελα να ευχαριστήσω το EUROFI για την ευκαιρία που μου έδωσε να εκφράσω τις θέσεις του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Πληρωμών όσον αφορά τη διαδικασία δημιουργίας του Ενιαίου Χώρου Πληρωμών σε Ευρώ (SEPA).

Για το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Πληρωμών, ο SEPA αντιπροσωπεύει την περιοχή εκείνη, στην οποία οι πολίτες, οι επιχειρήσεις και οι άλλοι φορείς της οικονομίας θα μπορούν να διενεργούν και να λαμβάνουν, είτε εντός των εθνικών συνόρων είτε διασυνοριακά, πληρωμές σε ευρώ με τις ίδιες βασικές συνθήκες, δικαιώματα και υποχρεώσεις, όπου και αν βρίσκονται. Σύμφωνα με την πραγματικότητα της αγοράς, περίπου 70% των πληρωμών χωρίς τη χρήση μετρητών στην ΕΕ των 25 (65 δισ. το 2002) ήδη διενεργούνται σε ευρώ. Έχει υπολογιστεί ότι ο αριθμός των πληρωμών σε μετρητά που διενεργούνται σε ευρώ είναι εξαπλάσιος.

Συμφωνούμε με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και το Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών (ΕΣΚΤ) ότι η διαμόρφωση αποτελεσματικών συστημάτων πληρωμών αποτελεί κύριο συντελεστή της ανταγωνιστικότητας των τραπεζών στην Ευρώπη. Η δημιουργία του SEPA πράγματι αποτελεί σταθμό στην ανάπτυξη της ενιαίας εσωτερικής αγοράς ειδικά για την ευρωζώνη.

Η σύντομη εισαγωγή μου επικεντρώνεται σε τρία σημεία:

1. στους στόχους του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Πληρωμών
2. στις προσδοκίες μας από τις δημόσιες αρχές
3. στις ενέργειες άλλων ενδιαφερόμενων μερών για την υλοποίηση του SEPA

1. Οι στόχοι του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Πληρωμών

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Πληρωμών διαθέτει 64 μέλη, που αποτελούνται από μεγάλες τράπεζες, καθώς και μικρότερες τράπεζες που εκπροσωπούνται επαρκώς, κυρίως από 4 ευρωπαϊκές και αρκετές εθνικές ενώσεις. Στο συγκεκριμένο πρόγραμμα εργασίας μας απασχολούνται περισσότεροι από 250 ειδικοί επί θεμάτων πληρωμών. Τα τελευταία δύο χρόνια έχουν εγκριθεί αρκετές αποφάσεις, που αφορούσαν κυρίως επιχειρηματικούς κανόνες και πρότυπα για τα ήδη ισχύοντα, καθώς και νέα συστήματα πληρωμών. Οι αποφάσεις αυτές έχουν κατά μεγάλο μέρος ήδη υλοποιηθεί με την αυτορρύθμιση, που αποτελεί το προτιμώμενο πρότυπο διακυβέρνησης του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Πληρωμών.

Το Δεκέμβριο του 2004 εγκρίθηκε από την Ολομέλεια του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Πληρωμών το Χρονοδιάγραμμα της περαιτέρω πορείας υλοποίησης του SEPA. Οι τραπεζικές κοινότητες της Ευρώπης των 12 επεξεργάζονται τις διάφορες πτυχές της διαδικασίας υλοποίησης. Από τη μέχρι τώρα ανταπόκριση, είμαι βέβαιος πως στην επόμενη συνάντηση της Ολομέλειας θα αναδειχθεί η ευρεία υποστήριξη των βασικών στόχων και των κρίσιμων καμπών του εγχειρήματος.

Βασικοί στόχοι του Χρονοδιαγράμματος 2004-2010 του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Πληρωμών είναι μεταξύ άλλων:

- να δημιουργηθούν δύο νέα σχήματα πληρωμών σε ευρώ για τα εμβάσματα και τις απευθείας χρεώσεις, που θα είναι στη διάθεση της πελατείας από το 2008,
- να αναβαθμιστούν τα υφιστάμενα σχήματα χρεωστικών καρτών σε σχήματα χρεωστικών καρτών SEPA, βάσει πλαισίου καρτών SEPA,
- να εξακολουθήσουν οι εργασίες του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Πληρωμών για τις πληρωμές σε μετρητά (το ακριβότερο μέσο πληρωμών που χρησιμοποιείται στην αγορά, με συμμετοχή 80% στο συνολικό κόστος πληρωμών),
- να διερευνηθούν πλαίσια συνεργασίας για τις ηλεκτρονικές πληρωμές και τις πληρωμές με τη χρήση κινητού τηλεφώνου.

Επιπλέον, στο πλαίσιο του Χρονοδιαγράμματος αποσαφηνίζονται οι ρόλοι των διάφορων φορέων της τραπεζικής αγοράς, όπως π.χ. των τραπεζών, των φορέων των συστημάτων πληρωμών, των φορέων των προτύπων, των χειριστών των πληρωμών, των ευρωπαϊκών και εθνικών τραπεζικών ενώσεων, καθώς και του ίδιου του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Πληρωμών.

Σύμφωνα με το πρότυπο συνεργασίας που υιοθετήθηκε, σε ευρωπαϊκό επίπεδο ο Πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Πληρωμών μαζί με τις τρεις Ενώσεις του Ευρωπαϊκού Πιστωτικού Τομέα (ECSA) θα εκπροσωπούν τις τράπεζες έναντι του ΕΣΚΤ, των ευρωπαϊκών θεσμικών οργάνων και των διάφορων ομάδων συμφερόντων της ΕΕ.

Σε εθνικό επίπεδο, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Πληρωμών θα επικοινωνεί μέσω των εθνικών τραπεζικών ενώσεων με τις εθνικές κρατικές αρχές και τις εθνικές ομάδες συμφερόντων.

2. Οι προσδοκίες μας από τις Δημόσιες Αρχές

α. ΕΣΚΤ

Το Δεκέμβριο του 2004 η ΕΚΤ δημοσίευσε έκθεση με θέμα «Προς έναν Ενιαίο Χώρο Πληρωμών σε ευρώ», εγκεκριμένη από το Εκτελεστικό Συμβούλιο. Στην Έκθεση αυτή το Ευρωσύστημα εξηγεί τις απόψεις του Εκτελεστικού Συμβουλίου όσον αφορά τη μέχρι τώρα πρόοδο που έχει συντελεστεί από πλευράς ευρωπαϊκών τραπεζών, με στόχο τη μετατροπή της ευρωζώνης σε πλήρως ενοποιημένο χώρο πληρωμών.

Συγκεκριμένα, στο Χρονοδιάγραμμα το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Πληρωμών ζητά από το ΕΣΚΤ:

- να ολοκληρώσει την Πλατφόρμα Target2 το 2007, δεδομένου ότι αποτελεί βασικό συντελεστή του SEPA,
- να υποστηρίξει την υιοθέτηση των νέων προγραμμάτων πληρωμών από τους ευρωπαϊκούς και εθνικούς κρατικούς οργανισμούς από το 2008,
- να υποστηρίξει την έναρξη του σχεδιασμού για τον SEPA σε εθνικό επίπεδο από το 2005.

β. Νομοθέτες σε ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο

Συγκεκριμένα, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Πληρωμών προσδοκά από τους νομοθέτες:

- Να παράσχουν νομοθετική και κανονιστική υποστήριξη για την υλοποίηση του SEPA.
Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Πληρωμών θεωρεί θετική εξέλιξη την εισαγωγή περισσότερο εναρμονισμένου θεσμικού περιβάλλοντος πληρωμών, σύμφωνα με τους στόχους του Νέου Νομικού Πλαισίου. Οι προβληματισμοί μας όσον αφορά επιμέρους σημεία διατυπώθηκαν στην απάντησή μας στο τελευταίο σχέδιο (5) του Νέου Νομικού Πλαισίου. Θα βλέπαμε θετικά τη δημιουργία πλαισίου συστηματικού και εποικοδομητικού τριμερούς διαλόγου με το Ευρωσύστημα και την Κομισιόν προς οριστικοποίηση των θεμάτων που παραμένουν σε εκκρεμότητα.
- Να στηρίξουν την εφαρμογή του SEPA βάσει διαλόγου και επικοινωνίας με άλλα ενδιαφερόμενα μέρη.

3. Ενέργειες άλλων ενδιαφερόμενων μερών για την υλοποίηση του SEPA

Το όλο εγχείρημα θα πρέπει να γίνει πλήρως κατανοητό από όλους τους χρήστες των συστημάτων πληρωμών. Η πρόκληση δεν αφορά μόνον τις τράπεζες που πρόκειται να επενδύσουν, αλλά και άλλα ενδιαφερόμενα μέρη που πρόκειται να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο στην υλοποίηση του SEPA, όπως:

- Οι επιχειρήσεις και οι έμποροι, που θα πρέπει να αναβαθμίσουν τα συστήματα και τις διαδικασίες τους. Από την ανταπόκριση της Ευρωπαϊκής Ένωσης Διευθυντών Διαθεσίμων Επιχειρήσεων (European Association of Corporate Treasurers) έχει καταστεί σαφές ότι οι μεγάλες επιχειρήσεις έχουν αντιληφθεί την πρόσθετη αξία του SEPA. Ακόμη, θα πρέπει να γίνει κατανοητή η θέση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ).

- Οι κρατικοί οργανισμοί, για τους οποίους ισχύει ό,τι ισχύει και για τις επιχειρήσεις, αλλά προσδοκούμε να υιοθετήσουν αμέσως τα νέα μέσα πληρωμών.
- Τέλος, εξίσου σημαντικός είναι και ο ρόλος των καταναλωτών. Οι καταναλωτές, οι πολίτες της ευρωζώνης, θα πρέπει να πειστούν ότι η αλλαγή των μέσων πληρωμής, και κατ' επέκταση της συμπεριφοράς τους όσον αφορά στις μεθόδους πληρωμών, θα αποβεί προς όφελός τους σε βάθος χρόνου. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Πληρωμών θεωρεί ότι οι δημόσιες αρχές και οι τράπεζες μοιράζονται κατά κύριο λόγο την ευθύνη να πείσουν τους καταναλωτές (τους πολίτες) της ευρωζώνης ότι η αποδοχή των νέων μέσων πληρωμών αποτελεί κρίσιμο παράγοντα για την υλοποίηση του SEPA και είναι προς όφελος της οικονομικής τους ευμάρειας.

Συμπερασματικά:

1. Το Εκτελεστικό Συμβούλιο της ΕΚΤ και η Κομισιόν προσβλέπουν στην υλοποίηση επιμέρους στόχων σε συγκεκριμένες ημερομηνίες για τη διαμόρφωση του SEPA.
2. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Πληρωμών έχει την ικανότητα να δημιουργήσει δέσμευση προς το όραμα του SEPA και τις περαιτέρω ενέργειες των ευρωπαϊκών τραπεζών για την υλοποίησή του.
3. Για τη διαχείριση των προσδοκιών όλων των ενδιαφερόμενων μερών και τη δημιουργία δέσμευσης για την υιοθέτηση των νέων μέσων πληρωμών από το 2008, θεωρείται απαραίτητη η διαμόρφωση συστηματικού πλαισίου επικοινωνίας σε ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο.